

Sp.

86. Tillaga til þingsályktunar

[67. mál]

um húsnæðismál.

Flm.: Björn Jónsson, Hjalti Haraldsson, Hannibal Valdimarsson.

Alþingi ályktar að skora á ríkisstjórnina að láta ákvæði gildandi laga um Húsnæðismálastofnun ríkisins um byggingar hagkvæmra, vandaðra og staðlaðra íbúða, er láglaunafólk í verkalyðsfélögum hafi forkaupsrétt að með sérstökum lánskjörum, koma til framkvæmda hvarvetna utan Reykjavíkur, þar sem brýn þörf er aukinna íbúðabygginga og hlutaðeigandi sveitarfélög og byggingarsamvinnufélög verkafólks eða verkalyðsfélög tryggja, að fullnægt sé ákvæðum laganna um gerð íbúðanna og hagkvæmar byggingarframkvæmdir.

Greinargerð.

Í sambandi við gerð kjarasamninga sumarið 1964 var gefin um það yfirlýsing af hálfu ríkisstjórnarinnar og borgarstjórnar Reykjavíkur, að þessir aðilar skuldbyndu sig til að standa að byggingu 1250 íbúða, er reistar yrðu í Reykjavík á 5 árum og láglaunafólk í verkalyðsfélögum ætti forkaupsrétt að. Skyldi láglaunafólk í verkalyðsfélagunum njóta sérstakra lánskjara til kaupa á þessum íbúðum á þann hátt m. a., að lán næmu 80% af verðmæti íbúða og lánstími yrði 33 ár og lánin afborgunarlaus fyrstu 3 árin.

Í framhaldi af framangreindri yfirlýsingu beitti ríkisstjórnin sér síðan fyrir breytingu á lögum um Húsnæðismálastofnun ríkisins, þess efnis, að ríkisstjórninni heimilaðist að láta byggja hagkvæmar, ódýrar íbúðir í fjölbýlishúsum í samvinnu við hlutaðeigandi sveitarfélög og veita láglaunafólki í verkalyðsfélagunum þau lánskjör til kaupa á slíkum íbúðum, sem í hinni greindu yfirlýsingu var heitið. Voru lög um þetta efni samþykkt á Alþingi og hlutu staðfestingu 10. maí 1965.

Framkvæmdir samkvæmt gefnum yfirlýsingum og greindum heimildarlögum eru nú þar á vegi staddar, að lokið er byggingu 231 íbúðar og 104 íbúðir eru í smíðum. Samkvæmt upplýsingum félagsmálaráðherra, gefnum á Alþingi 23. okt. s. l., hefur nú verið lögð til framkvæmdanna um 331 millj. kr. að meðtöldum framlögum þeirra, sem íbúðirnar kaupa. Mestan hluta fjárins eða 243 millj. kr. hefur Húsnæðismálastjórn lagt af mörkum, en atvinnuleysistryggingasjóður 52.5 millj. kr.

Vegna hinnar miklu fjárveitingar Húsnæðismálastjórnar til Breiðholtsframkvæmdanna í Reykjavík hefur fjárhagsstaða hennar til almennra lána stofnunarinnar versnað mjög og reynzt alls ófullnægjandi til þess að geta veitt eðlilegan fjölda lána til íbúðabygginga utan Reykjavíkur, og sívaxandi dráttur á afgreiðslu lofaðra lána hefur þar á ofan aukið svo erfiðleika þeirra, sem nú eiga hús í smíðum, að nær algerri stöðvun veldur víða um land og vaxandi atvinnuleysi í byggingaríðnaðinum. Una menn því að vonum illa, að við úthlutun Húsnæðismálastjórnar á fé, sem aflað er með launaskatti, skyldusparnaði og gjöldum til atvinnuleysistryggingasjóðs, sem landsmenn standa að jöfnu undir, skuli mönnum mismunað svo freklega sem hér hefur orðið raun á.

Enn sér litil eða engin merki þess, að ríkisstjórnin hyggist notfæra sér heimildarákvæði laganna frá 10. maí 1965 til hliðstæðra framkvæmda utan höfuðborgarinnar, þeirra sem þar standa nú yfir. Hið eina, sem gerzt hefur í þeim efnum, er það, að „Framkvæmdanefndir byggingaáætlana“ hafa með heimild félagsmálaráðuneytisins verið settar á stofn á Akureyri, Húsavík, Siglufirði, Sauðárkróki og ef til vill víðar. Hafa nefndir þessar sent ráðuneytinu greinagóðar upplýsingar um byggingaþörf hver á sínu svæði og gert tillögur um framkvæmdir. En hins vegar hefur enn ekkert vilýrði verið gefið fyrir fjármagni til framkvæmda, enda þótt þarfirnar séu a. m. k. víða sannanlega meiri en í höfuðborginni og fullnægjandi aðstaða til að uppfylla öll skilyrði, sem löginn setja.

Flestir munu fagna því átaki, sem í fyrirhuguðum framkvæmdum felst, í húsnæðismálum verkafólks í Reykjavík, og einnig því, að þetta átak er líklegt til að breyta íbúðamarkaðinum þar í heilbrigðara horf og lækka byggingaverðlag almennt á höfuðborgarsvæðinu. Á hinn bóginn verður ekki séð, að það verði með neinu móti réttlætt, að verkafólk annars staðar á landinu verði með öllu afskipt varðandi þau sérstöku lánskjör, sem hér er um að ræða, og um þá möguleika, sem í því felast, að teknar eru upp nýjar og bættar bygginga- og framkvæmdaaðferðir, sem lækka ættu íbúðaverð verulega.

Með síhækkandi byggingarkostnaði verður með hverju ári fjarlægara fyrir allt láglaunafólk að eignast sómasamlegt húsnæði, og er nú í rauninni orðið óhugsandi fyrir almenna verkamenn eða iðnverkamenn með þeim einu lánamöguleikum, sem þeim standa nú opnir, lánnum Húsnæðismálastofnunar ríkisins, sem nægja nú tæplega fyrir $\frac{1}{3}$ af kostnaðarverði meðalstórrar íbúðar, enda heyrir það nú orðið til

undantekninga, að láglaunafólk ráðist í íbúðabyggingar, a. m. k. mun sú reynslan úti um land.

Ef hér á að verða breyting á, er óhjákvæmilegt, að greitt verði stórum betur en enn er gert fyrir hagkvæmum lánskjörum til handa efnalitlu og lágt launuðu fólki til byggingaframkvæmda, og jafnframt, að ráðstafanir verði gerðar til lækkunar byggingarkostnaðar. Lög þau, sem um ræðir í þessari þáttill., eru vafalaust spor í rétta átt, og það spor verður að stíga til fulls með því að láta lögin koma til framkvæmda gagnvart láglaunafólki um land allt, þar sem unnt er að fullnægja þeim eðlilegu skilyrðum, sem sett eru fyrir hinum tiltölulega hagstæðu lánskjörum, og þar sem húsnæðisskortur er ríkjandi.

Er þess að vænta, að hv. Alþingi láti með samþykkt þessarar þáttill. í ljós ótvíræðan vilja sinn um, að sami réttur verði tryggður láglaunafólki um land allt til hinna hagstæðustu byggingakjara, sem nú er völ á og lög heimila, og að sú freklega mismunun, sem átt hefur sér stað í þessum efnum, verði ekki lengur látin viðgangast.